

Actus purus

Tomáš Akvinský charakterizoval „Boha“ jako „ryzí výkon“ (také čirý nebo ryzí čin, akt, výkon). Tohoto pojmu můžeme dost dobře využít po jisté jeho reinterpetaci: Tomáš měl za to, že tzv. konečná (tj. stvořená) jsoucna se podílejí (participují) na tomto „ryzím aktu“. Právě tento moment musím opravit: co to vlastně znamená „podílet se“ na něčem? A na čem se „pravé jsoucno“ může vůbec „podílet“, když „ryzí nepředmětnost“ je „nejsoucí“? Zdá se, že řešení by bylo asi následující: „actus purus“ je akt (čin, akce) zcela zvláštního druhu, totiž že jeho výsledkem není zpředmětnění, zvěcnění, „realizace“. Tím by byla zajištěna distance – theologicky řečeno – Stvořitele od stvoření; tato distance ovšem vlastně není žádnou distancí, ale je to locus sklonění Boha ke stvoření, je to „příchod“ (adventus). A tato druhá stránka oné distance, totiž její překlenutí, by spočívala v tom, že každá (pravá) událost (a tím spíš každý subjekt) by začínal jakýmsi podílnictvím na onom super-primárním „actus purus“, totiž jakoby vznikem z ničeho (příchodem z budoucnosti), a teprve druhotně by na sebe bral kontexty a „prvky“ tohoto světa, tj. tohoto styl uskutečňování, které na sebe bere také předmětnou podobu, předmětnou, věcnou tvář.

(Písek, 090126-2.)